СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 181. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 7 серпня, 1933. VOL. XLI. No. 181. Jersey City, N. J., Monday, August 7, 1933. THREE CENTS.

СТРАЙК МАЙНЕРІВ ЗАЛАГОДЖЕНИЙ

УРЯД ДОБИВСЯ ПЕРЕМИРЯ.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Президент Рузвелт оповістив, що воюючі з собою сторони великого страйку майнерів мягкого вугля згодилися на перемиря й віддання спірних справ мировому судови.

У своїй заяві президент Рузвелт признає, що страйк майнерів мягкого вугля ширився так, що він грозив обняти незадовго ввесь цей промисл. Це означало би підірвання достави одного з найважніших топлив, а тимсамим поважний удар для плянів відбудови краю. Розуміючи цю небезпеку, уряд ужив усіх своїх заходів та зробив усякі натиски, щоби тільки не допустити до її здійснення.

Остаточно урядови вдалося довести до того, що власники копалень і представники майнерської юнії згодилися не спорити, себто відкликати задержку праці, поки справа умов праці не буде вирішена спеціяльним кодексом для промислу. Якби тимчасом виринули які непорозуміння, то їх має полагодити комітет, до якого входять: Джерард Своп, член дорадчої ради президента для промислових справ; Керстін, ґенеральний управитель підприємства Едвард Файлін і Сини в Бостоні та члец тої самої ради; і Бері, голова Краєвої Юнії Пресменів.

У своїй заяві президент підносить заслуги цих людей для злагоди, як також заслуги Джана Луїса, голови майнерської юнії. Майнерська юнія вже видала приказ своїм членам вертатись до роботи.

ДАЛЬШІ ПРАЦІ НАД КОДЕКСАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд оповістив тексти 15 нових кодексів, які вироблено цими днями. Є між ними кодекси для фабрик морозива, для молочарського промислу, тканого спідного убрання, для виробу оптичних інструментів, друкарства, виробу забавок, пшеничного млинарства, виробу леду, паперових скриньок, і т. п.

Уряд працює далі над виробленням кодексів для інших промислів, а рівночасно старається полагоджувати спори за кодекси, які вже виринають у великому числі через те, що частини фабрикантів протестують проти установлених уже кодексів на тій основі, що ці кодекси заведено без їх відома.

ҐАЗОВІ БОМБИ ЗАКРИВАЮТЬ НЮЙОРСЬКУ БІРЖУ.

НЮ ЙОРК. — Хтось підложив у холодільники нюйорської біржі два збірники слізного ґазу, котрий, розходячись по будинку, довів біржу до закриття.

Поліція арештувала в Бостоні чотирох людей, підозрілих за підослання цих бомб. В мешканню одного з арештованих знайдено ще інші подібні бомби, призначені для визначних осіб, між якими є й президент Рузвелт. Провідника заговору ще не знайдено; є ним, кажуть, Юджін Дейніел, молодий бостонський адвокат, радикальний агітатор, котрий любується у веденню агітації при помочі кумедних штучок.

ЗАПОВІДАЄ СКОРУ ВІЙНУ В ЕВРОПІ.

НЮ ЙОРК. — Генрі Морґентав, американський делеґат на пшеничну конференцію в Лондоні, говорив ґазетярам при висіданню з корабля, що в Европі грозить війна.

Він каже, що ціла Европа узброюється до скорої війни. Кожда держава збирає в себе збіже. Маси не хочуть війни, але провідники народів бачать розвязку своїх трудноців тільки у війні. В Европі пахне порохом ще більше ніж у 1914 році.

ВІДКЛИКАЮТЬ ПИВНІ ЛАЙСЕНСИ.

НЮ ЙОРК.. — Тут уже вперше відкликано лайсенси на продажу пива. Відкликано їх за нарушення закона при продажі. В одному випадку продавець продавав у забороненім часі, в неділю рано. У другому випадку продавець написав, що він буде продавати пиво в ресторані, а тимчасом продавав його в своїй крамниці соди, так, що діти при тій самій ляді пили соду, а старші пили пиво.

З ЛЕТНИЦТВА.

ГОЛСТЕН БОРҐ (Ґренляндія). — Линдберґи збираються перелетіти через покриті вічним ледом гори Ґренляндії.

Поручник американської армії Сетел поробив всі приготування, щоби летіти спеціяльно на це зробленим бальоном у дуже високі верстви атмосфери для розслідів. Злет має відбутися зі Солджерс Філду в Шікаґо.

Американський військовий летун Гокс перелетів з Реджайни, в Канаді, до Бріджпорту, в стейті Конетикот, себто віддаленість 1,700 миль, без перерви за 7 годин і 50 мінут, роблячи пересічно 217 миль на годину. Є це рекордовий лет на тому просторі.

ПОВАЖНИЙ ВІК.

ЛЕНСДЕЙЛ (Па.). — Місс Мейрі Неп святкувала свої 107 уродини. Вона запевняє своїх приятелів, що буде голосувати цеї осени.

ДОСЛІДИ НАД АЛЕВТСЬКИМ ВУЛЬКАНОМ.

О. Бернард Гобард в Акутан, Аляска, покінчив розсліди вулькану Алькутана, найбільшого кратеру на Алетських островах. У товаристві трох мущин зійшов він до самого кратеру, в якому ще знайшов сліди вульканічної діяльности. В одному місці там було жерело кипятку, в другому місці жерело ледової води. О. Гобард звісний зі своїх розслідів у підбігунових околицях. Його називають „ледняковим священиком". Це вже його сема виправа в арктичні околиці.

АНҐЛІЯ НАЙМАЄ В РУМУНІЇ АЛЬКОГОЛЬНИЙ МОНОПОЛЬ.

Грошовите анґлійське товариство заявило в Лондоні румунському міністрови фінансів, Маджару, що воно хотіло би найміти в Румунії алькогольний монополь. За це дало би те анґлійське товариство Румунії більшу позичку. З Букарешту повідомляють, що Маджару лишиться, здається, ще деякий час у Лондоні, щоби переговорювати з тим товариством. Сподіваються, що ці переговори будуть мати успіх.

ТИЖДЕНЬ ВЯЗНИЦІ ЗА „ПРІМА АПРІЛІС".

Дня 1. квітня ц. р. увійшов до каварні „Леонард" у Вильні якийсь елеґантний юнак, доручив подати собі шинку, хліб і каву, але коли від нього вимагали заплати, заявив: „Пріма апріліс! Не плачу!" Наслідки цього жарту опинилися кілька днів тому у виленському суді, що й присудив зовсім поважно хитрого Яна Ковальського за його першоквітневий гумор на тиждень вязниці.

ЖИВЦЕМ ЗАКОПАНИЙ ПІД ЗВУКИ ОРХЕСТРИ.

До села Бялосторск, біля Лодзі, приїхав був штукар Болеслав Свідерек, що ріжними цирковими триками заробляв на життя та написувався такою сензаційною точкою своєї програми: Свідерка закопували живцем у землю на пів години, опісля відкопували його живого і здорового. В Бялосторську закопали штукаря теж у яму на півтора метра. Це зробило на глядачів велике враження і вони не хотіли ждати аж пів години, коли штукар мав вийти з тимчасового гробу. Вже по 10 хвилинах розкопали вони яму, але в ній знайшли тільки трупа Свідерка, що вдушився під землею. Ратунок не поміг уже нічого.

КОТЛЄТ ЗА 5 ТИСЯЧ ЗЛОТИХ.

В оселі Бихова, біля Люблина, жила разом з дочкою емеритована вчителька В. Мацейова. Мацейова не довіряла чомусь банкам і заощаджені гроші 5,000 зл. держала вдома в машинці від мяса. Про те, що матір переховувала гроші в машинці від мяса, дочка нічого не знала й одного дня підчас її неприсутности купила мяса й почала перемелювати на шніцлі. При цій праці дочка емеритки не запримітила, що разом з мясом потяла теж гроші. Коли Мацейова повернулася до дому, зімліла. Виявилося що переховувані в машинці 5,000 злотих потяла дочка на шматки.

НОВИЙ ПОДРУЖНИЙ ЗАКОН У САСКАЧЕВАНІ.

З початком липня ввійшов у життя новий саскачеванський закон про подружжє. На основі цього закона, ухваленого на останній сесії провінціяльного сойму, кожний мущина, що бажає дістати позволення на подружжє, має представити дотичному бюру спеціяльне свідоцтво від кваліфікованого лікаря, видане не скорше як десять днів перед вношенням аплікації в справі дозволу на женячку. Без такого свідоцтва женячка не може вважатися леґальною.

ПРОТИ ДИКТАТУРИ.

Ґенерал О'Дофі, лідер ірляндських фашистів „блакитні сорочки", заявив, що він є проти впровадження диктатури в Ірляндії, бо вважає, що ірляндський нарід може правити своєю державою без диктаторів. Ця заява є відповідю на напади премієра Ірляндії, Імона Де Валери, який у парляменті говорив, що ірляндські фашисти змагають до диктатури.

ТРИ БРОВАРІ ПЕРЕВЕЗЕНО ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Довголітня спрага горожан Злучених Держав мусить бути дійсно страшна, коли три бровари з західної Канади перевозять за американську границю. Фірма вінніпеґських контракторів запевняє, що докінчила перевозити з Брендону до Фергус Фолс, Мінн., все уряджения бровару Вестерн Брюріс. Цей бровар міг виробляти 40,000 бочок пива на рік. В липні перевезено бровар Васкана з Ріджайни до Сіетл, Ваш. Цей може робити 100 тисяч бочок на рік. В цілости не бути перевезений з Канади до Злучених Держав бровар Суріс з Естеван. Він іде до Ґрет Фолс, Монт.

В УРЯДОВИХ ТАБОРАХ ПРАЦЮЮТЬ 10,000 САМОТНИХ.

Департамент праці в Оттаві оповістив 28 червня, що число самотних чоловіків, які теперь працюють у ріжних урядових таборах по ріжних сторонах Канади, дійшло до 10,000. Всі вони працюють під наглядом департаменту національної оборони. Число тих робітників постійно зростає враз з тим, як розвиваються ріжні нові проекти. Включені там уліпшення ріжних військових таборів, будова доріг та влаштування летничих піль.

КОРОВА НЕ МАЛА ПРАВА ДОСЯГАТИ ОТРУІ.

Коли корова, або кінь сусіда досягне через пліт отрую, полишену для скакунів, і зїсть її тай згине, то має тільки на себе нарікати. Вони не мають права досягати отрує. Так рішив у Вінніпеґу апеляційний суд.

Справа була така. Один фармер розкидав по своїй фармі отрую на скакунів, а останок її лишив в отворенім мішку коло плота, що відмежовував його від сусіда. Сусідська худоба доглянула мішок, досягала через пліт, їла отрую і потруїлася. Суддя Корі признав власникови худоби відшкодування, однакож апеляційний суд рішив інакше. Він став на тім становищі, що худоба не мала права досягати отрує.

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА НА ПЛОЩІ ПЕРЕД ЦЕРКВОЮ.

Цими днями мають виставляти в Медіоляні (Італія) містерію німецького поета Гуґа фон Гофманстоля „Єдерман" („Будь хто") на площі перед медіоляньским собором. Режисерує директор державної опери у Відні, д-р Валенштайн, головну ролю креує Олекс. Мойсі.

КСЬОНДЗ ПОСТРІЛИВ ХЛОПЦЯ.

В ночі з 8. на 9. червня постріляв парох Соколі коло Камінки Струмилової, кс. Баліцький, Степана Баку, сина Михайла, літ 20, котрий пас коні на його сіножаті. Хлопець дістав 13 шротів, на ноги не може ставати і лежить донині слабий.

ДАЛЬШЕ МРУТЬ З ГОЛОДУ.

Один Німець-менонит, І. Ю. Сімонс, котрий від довшого вже часу мешкає в Саскатуні, дістав на днях лист від свого брата, який живе в селі Миколаївську (близько Дніпрових порогів на Україні), що там одного тижня в травні ц. р. померли з голоду 40 людей, а решта мешканців у тім селі знаходяться в такім слабім стані, що навіть нема кому померших відповідно похоронити. Брат згаданого Сімонса посилав від довшого часу поміч у провіянтах та грошах через „Торгсін", але та поміч не дісталась до призначеного місця.

СОВІТСЬКИЙ УРЯД РІШИВ ПРИНЯТИ СЕМБАЯ.

Іван Сембай, один з комуністів, арештованих 14 місяців тому в цілі депортації з Канади, не буде жити до смерти в імиґраційним домі в Галіфаксі. Телеграма з Галіфаксу з 1 липня каже, що Сембай остаточно має всісти на корабель до Росії.

Сембая арештовано в Едмонтоні, де він був управителем комуністичного інституту. Він походить з Галичини і повинен був бути депортований до Польщі, однакож цього він боявся і здурив імміґраційних урядовців, що він є Росіянин. Тимчасом совітський уряд відмовився приняти його, кажучи, що він не є Росіянин. По довгих короводах Сембай признався, що він з Галичини, але боїться там їхати. Накінець по довгім слідстві совітський уряд рішився Сембая приняти „з уваги на його службу в користь міжнародного робітництва".

14 ЗАСУДЖЕНИХ ЗА РОЗРУХИ В КЕЛҐАРІ.

По триденнім процесі засуджено в Келґарі 14 чоловіків за розрухи на реченці від одного року з завішенням присуду до одного року в тюрмі. Процес відбувався перед лавою присяглих, а під проводом судді Бойла. Засуджені на рік вязниці: Гарві Морфі, Стівен Кембел і Патрик Ленаген. Шість мають сидіти по шість місяців, пять вийшли з завішенням присуду.

Процес був наслідком зудару між поліцією і безробітними 25 квітня, коли юрба з тисячі людей старалася наклонити працюючих релієфників, щоби вони пристали до страйку.

ДЕРЖАВИ ПРОТИ УЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ

МАЮТЬ ПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ ТАЙНИХ ФАБРИК ЗБРОЇ.

ЛОНДОН. — Анґлійський і французький уряд думають над тим, у який спосіб виступити проти тайного узброєння Німеччини, про яке в Европі ходять уперті чутки від самого обняття уряду „націоналними соціялістами".

За цими чутками, Німеччина нібито позакладала тайні фабрики зброї, які тепер працюють дуже жваво. Акція Анґлії й Франції в цій справі мала би спиратися на недавно заключенім пакті чотирох великих держав. Вони хочуть дістати ще на свою сторону Італію, яка була основницею пакту.

„НАЦІС" СКРІПЛЮЮТЬ БОРОТЬБУ ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

БЕРЛІН. — Щоби скріпити свою боротьбу проти комуністів, уряд видав поліції приказ припинити розкидання летючок по вулицях столиці, а вразі потреби навіть стріляти.

Рівночасно уряд поширив уживання закладників, себто арештує членів родини підозрілих людей, котрих не може дістати в свої руки.

КАРАЮТЬ ЗА НЕ ВІДДАННЯ ПОЧЕСТИ НАЦІОНАЛІСТИЧНОМУ ГИМНОВИ.

ЛОНДОН. — Суд першої інстанції в Карльсруге покарав одного чоловіка за те, що він не підняв руки для націоналістичного привіту, коли грали „Дойчлянд ібер алес". Суд засудив підсудного на тій основі, що він нарушив загальний звичай.

РЕКОРДОВИЙ ЛЕТ ЛІТАКОМ БЕЗ МОТОРУ.

КЕНІҐСБЕРҐ. — Дотеперішний рекорд лету безмоторовим літаком, який мав досі американський поручник Вилієм Кук, побив тут студент місцевого університету, Курт Шмідт.

Кук був у повітрі 21 годин і 36 мінут, а Шмідт літав 36 годин і 25 мінут.

НІМЦІ МАЮТЬ ЇСТИ ТІЛЬКИ НІМЕЦЬКІ СТРАВИ.

БЕРЛІН. — Національно-соціялістична партія видала для вжитку німецьких господинь кухарську книжку, в якій усі страви робиться тільки з продуктів Німеччини. Як каже передмова, цілю цеї книжки є помогти німецькому рільництву.

„НАЦІС" ПОЧИНАЮТЬ КАМПАНІЮ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ В СХІДНІЙ ПРУСІЇ.

КЕНІҐСБЕРҐ. — Німецький урят видав приказ, щоби всі записані безробітні робітники Східньої Прусії були на роботі в певним означеним реченці.

Східня Прусія має нині всього 25,000 записаних безробітних. Є це невелике число на 2 міліони населення Східньої Прусії, і цей поступ приписують „націс" своїй політиці упромисловлювання краю без оглядання на інтереси краєвих баронів.

НІМЦІ СВАРЯТЬСЯ ЗА СВЯТКУВАННЯ ПАМЯТИ ВЕЛИКОГО МУЗИКА.

ЗАЛЬЦБУРҐ (Австрія). — Звісне зальцбурське музичне свято почалося оперою Ваґнера „Трістан".

Свято почато серед горячої політичної боротьби між двома німецькими урядами, себто урядом Австрії й урядом Німеччини. Як австрійський уряд виступив проти тенденцій уряду Німеччини, німецький уряд поробив ріжні заходи, щоби підірвати зальцбурське свято. Таксу на пашпорти піднесено до висоти 1,000 марок, через що багато музиків не могли виїхати на свято. На чужих співаків пороблено відповідний натиск, і деякі з них відкликали свою згоду на приїзд.

Та ці заходи тільки розбудили австрійський патріотизм.

Австрійці кинулися ратувати свято. Свято святковано з великим запалом, бо Австрійці поклали собі за завдання дорівняти, якщо не перевищити, подібні Ваґнерівські свята, що звичайно відбувалися в Байройті, в Німеччині.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ УРЯД ДАЄ АМНЕСТІЮ.

МОСКВА. — Большевицький уряд дав широку амнестію політичним і звичайним злочинцям, засланим „Оґпу" над Біле море.

12,484 вязнів звільнено зовсім від кари, а 59,516 вязням зменшено кару.

МОСКВА ПОТІШАЄТЬСЯ ПОПРАВОЮ ЖНИВ.

МОСКВА. — „Правда" доносить, що жнива поправляються. Уряд, мовляв, має гарні донесення про жнива в околиці Нижнього Новгорода, з татарської республики й з України.

„Правда" знову складає вину за недостачі жнив на погоду. Мовляв, холод на початку літа зробив те, що озиме жито дозріло разом з ярим.

УРЯД БОЇТЬСЯ СВОЇХ ГОРОЖАН.

ДОБЛИН (Ірляндія). — Уряд „Вільної Ірляндської Держави" поробив з нагоди відкриття ірляндського парляменту надзвичайні осторожности. Всі публичні будинки стережуть скріплені військові відділи.

У кождім публичнім будинку розложено 50 мужа „громадянської ґвардії".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДБУДОВА — ЧИЇМ КОШТОМ?

В ґазетах нині появляються вісти про заходи федерального уряду оживити промисли, ба навіть факти деякого оживлення, а з другої сторони вістки про страйки робітників. На перший погляд ока ці дві ґрупи фактів собі взаїмно противорічать: що робітникам треба роботи і якщо уряд старається роботи створити, то не пора тепер робітникам покидати роботу. Але, коли приглянемося ближче тим справам, побачимо, що інакше, бути не може.

Страйки виринають з нагоди й на основі встановлювання кодексів для ріжних промислів. Кождий такий кодекс має встановити загальні правила ведення даного бизнесу, отже з одного боку встановити правила конкуренції між підприємцями, а з другого боку встановити одностайні умовини найму праці, себто унормувати відносини між підприємцями й робітниками.

З тих останніх справ головно три квестії виринають на перший плян. Перше, як довго мають робітники робити? Друге, що вони за це мають дістават?? Третє, хто має набудуче говорити про зміну цих умов?

Що кожде з тих питань можна вирішити в спосіб, який уже нині не вдоволяє робітників, ясно кождому, хто читає ґазетні донесення про суттеві постанови ріжних кодексів. Робітнича заплата встановлена в них справді дуже низько. Максимум довготи робучого тижня, що правда, встановлений низько, але не так низько, щоби це могло наняти всіх безробітних робітників. Щодо прав робітників до організації, то тут досвід сталевих робітників є дуже вимовним покажчиком, чого робітники можуть сподіватися.

Не можна тут малювати уряду як справжнього чи одинокого виновника. Уряд дбає в першу міру за оживлення промислу. На яких умовах це станеться, цього він уже самий рішати не може. Це має бути вирішене сторонами промислу: з одного боку підприємцями, з другого робітниками. Звичайно, підприємці, розпоряджаючи капіталами й проворними організаціями, перші подбають за свої інтереси. Робітники, численні, але часто слабо зорганізовані, або й незорганізовані, опаматуються пізно, коли кодекс уже зложений. Деколи вони іншого способу не мають, як страйкувати. Деколи, як у випадку нарушення кодексу підприємцями, їм нічого не лишається, як жалуватись та процесуватись.

Це все є боротьба, котра, як усяка боротьба, є коштовна й ризиковна, але нарікати на це годі, бо боротьба диктована умовинами життя. Як робітники не будуть боротися тепер проти обмежень своїх прав та кривд, то колись у будучині побороти ці кривди буде багато трудніше.

Остап Станіславський.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ

Під враженням свіжих подій в радянськім Союзі виготовив на днях д-р Е. Амменде, ґенеральний секретар меншинових конґресів, обемистий звіт про голодову катастрофу, яка там шаліє. Але, звичайно, коли говориться: голод в Росії, то від того вмирають трохи не виключно люди на Україні. Така вже доля з природи багатої, але уярмленої землі. Виходячи з того заложення, д-р Амменде уживає вправді в своїм письмі то тут, то там загальних зворотів і назв, але супровідний тон праці — події на Україні.

Тим меморандом д-р Амменде поклав собі за ціль зворушити уми отяжілого світа та нагострити серця ще вражливих, накликаючи їх до негайної помочи голодуючим. Та щоб той заклик почули й Українці й притім довідалися про тривожні річи над Дніпром, хоч описаних і зображених німецьким пером, я переклав цей звіт у скороченню.

Ориґінал, трохи не в повнім виді, появився вже минулої неділі в тутешній „Райхспост" і викликав дуже сильне враження. Від того часу він не сходить із сторінок європейської преси. Заговорили про нього московські „Ізвестія" і паризький „Тем"; про часописи в німецькій мові і не згадувати. Не повинна би проте проминути безслідно і в українській пресі, тимбільше, що, як сказано, порушена там справа дотично трохи не виключно братів над Дніпром. Поминаючи незвичайно цікавий спосіб підходу до деяких проблем на Україні, вважаю, що протест той форми і внутрішньої сили куди сильніший від тих заяв, які дотепер були опубліковані.

Д-р Евальд Амменде,
ґенеральний секретар Европейського Конґресу Національностей.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Це не простий припадок, що ґенеральний секретар Европейських Конґресів Національностей, який обєднує кругло 40 міліонів Европейців, підіймається того труду, щоб світови зясувати нечувані страхіття голодової катастрофи в Радянськім Союзі. Адже на тому терені живуть численні народи, обняті конґресом, як: Українці, Білорусини, Литовці й інші. Вони, очевидно, мають докладні дані про положення їх братів по тій стороні кордону, як і взагалі про все те, що діється на широких хліборобських просторах Союзу. Хоч замкнені границі, яких пильно бережуть важко узброєні добірні полки червоної армії, всетаки продираються сюди горохові гнані людські жертви. Головно здовж границь Дністра й Збруча стали ті втечі трохи не щоденним масовим явищем. Їх оповідання про голод і примирання народу потверджують наочні заграничні свідки, яким вдалось обїхати й звидіти північний Кавказ, Кубань, Приволжанську Німецьку Республику, а зокрема Україну. Їх описи й свідоцтва понад всякий сумнів достовірні. Тут нехай буде вільно згадати одного з них, Ґерета Джонса, бувшого секретаря Ллойда Джорджа, який свої спостереження помістив в „Менчестер Ґардіен", знаним ліберальним органі, якого хіба годі посудити за вороже поставлення до Радянського Союзу. Цей кореспондент перейшов здовж і поперек широкі степи України та Кубані й те, що він там бачив, викликає в нього твердження, що Радянський Союз знаходиться на передодні що найменше такої самої голодової катастрофи, як в 1920—21 році. Ба що більше.

На основі тих спостережень він твердить, що наприклад населення Казакстану вимерло в наслідок голоду та його супровідних зявищ (епідемій) до одної четвертини. Те саме підтвердження тамошніх відносин дають особи-знавці, які, будучи будьто на дипльоматичній службі, будьто займаючи інші відповідальні уряди, так сказатиб в офіціяльним характері й по званню, слідять на місці за розвязком подій. Відповідно до їх тверджень доходить число померших з голоду вже в цім півроці до міліонів. Кожний день приносить сотки жертв з України, з Кубані, знад Волги, в них усюди одна й та сама мова: прохання помочі, ратувати перед голодовою смертю. Крім Українців, вимирають Німці, Білорусини, Литовці, Фіни, Естонці, Росіяни, Жиди, коротко кажучи: всі національні ґрупи, які замешкують Радянський Союз. На останнім зібранню виділу Конґресу Національностей вирішили представники поодиноких національних ґруп, зокрема ті, які мають земляків в Союзі, по змозі, підперти запомогову акцію й зі своєї сторони зібрати всякі матеріяли й дані про голодову катастрофу.

Коли розходиться про причину сумного явища, то знавці російських відносин є одної думки: **завинили тут, крім кліматичних впливів, небувала досі поява ржі, заломання засівної кампанії, передовсім повна невдача нагально переправадженої колективізації.** В січні ц. р. Сталін з гордістю покликувався на факт, що колективізація обняла 61% всіх господарств, які злучені в 220,000 колективах і 5,000 державних збіжевих чи скотарських хазяйствах. Здавалосьб, наміченна ціль осягнена. А всеж, яка зовсім інакша дійсність: той, на ким оперта колективістична система, не видержав і заломався. Експеримент відорвати селянина від його скиби й перемінити в робітника-пролетаря на державнім колективі, не вдався. Характеризуючи цей стан, завважує д-р Шіллер*) зовсім слушно, що „при переведенню колективізації завів один фактор продукції — чоловік". В тім твердженню треба шукати ключа до того, що діється в Радянськім Союзі. В тім і причина тих непроглядних машинових і тракторних цвинтарищ, явища, про яке говорить один з очевидців, що його не всилі собі уявити й найбуйніша фантазія. **Ні, тут не поможуть ніякі заперечення; побудоване на механізації радянське хазяйство заломалося на примітивности радянського селянина. Прзбавлений всякої господарської ініціятиви й якогонебудь особистого ефекту, він протиставиться всяким йому поставленим вимогам і завданням.** „Не вирікаючись властивого военного пляну" — каже цитований Шіллер — „є слідні заходи ратувати захитану дисципліну раз зміною тактики й матеріяльними обіцянками, раз драконськими засобами, які часто нагадують заведення стану облоги". Дарма, програна тут очевидна.

Половина величанської території Союзу, вся північ і трохи не всі промислові центри, живуть довозом надвишки збіжевих продуктів полудня, головно України. Від їх скількости, властиво від мінімального постачання середниками поживи консумційної части Радянського Союза, зокрема його промислових центрів, залежить існування й будучність комуністичної держави. Звідси і провідна думка, що найважніша й основна задача радянської господарської політики — це забезпечення тих районів тими середниками поживи. На практиці це виглядає так, що **без огляду на те, яке було жниво, зле чи добре, консумційні осередки мусять дістати за всяку ціну мінімальну скількість харчових продуктів, хочби ті, які їх мають постачати, самі з голоду вмирали.** В минулім році забрано в селян їх збіжа в такий брутальний спосіб, що вже в лютім шаліла на Україні, тій колись найбагатшій землі, а там над Волгою й на Кубані, страшна голодова біда. Сотки тисяч і міліони впали жертвами на її дорозі. **Безсилі, опухлі, зі страшним виразом в очах, зійшли вони тихо, без протесту, з цього світа.** Ніщо не перервало грізної тиші. **Голодова змора, яка лягла на Україні, не доходила за кордон і спокою не заворушила ніяка зловісна чутка. Знеможені до непізнання й палаючі жаждою, вмирали діти, дорослі й старі. Всюди один і тойсам образ страхіття — страшної голодової смерти.**

(Кінець буде).

*) Dr. Otto Schiller. Die Krise der sozialistischen Landwirtschaft in der Sowjetunion. Berichte der Landwirtschaft, Nr. 7.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ІСТОРІЯ НАЙКРАЩА ВЧИТЕЛЬКА.

Так ми часто говоримо. Та чи це правда?

Дня 30 липня минуло 19 літ від часу, як почалася Світова Війна. Війна була тяжка лекція, дорога, довга, болюча. Та чи навчила вона чого людей?

19 літ після війни розлетілась економічна конференція, не зробивши нічого з того, що вона собі поклала зробити, а що вона сама признала неминучо потрібним для відбудови країв.

Здається, що історія найкраща вчителька, тільки чи багато людей слухають її науки?

ПЕРША СВІТОВА ВІЙНА?

Недавно появилася друком книжка, яка ілюструє цю світову війну.

Лоренс Столингс, відомий американський письменник, підобрав 300 фотографій до зілюстрування цього великого людського божевілля.

І назвав він книжку: „Перша Світова Війна". Певно на пригадку своїм читачам, що за першою може прийти друга.

ПРОПАГАНДИСТ, ЩО ПОМУДРІВ.

Книжка має на цілі зогидити людям війну. Та чи вдасться це авторови?

Чи може трапиться з книжкою таке тесаме, що трапилося вже раз з його рухомим образом „Велика Парада", якого цілю теж було зогидити війну.

Образ був дуже популярний і в Америці і в Европі, заробив продуцентам міліони долярів, але, як критики признали, він мимоходом звеличав війну. Звеличав у цей спосіб, що показав людям, до якої самопосвяти людина може піднестись у війні.

Кажуть, що автор був сильно розчарований цим вислідом своєї праці. І він нині вже багато менше запалений, але й багато розумніший. В своїй передмові до нової книжки він пише, що нині до воєнних образків пишеться одну передмову, а в часі війни до тих самих образків будуть писати іншу. Що нині вважається пропагандою проти війни, то в часі війни може бути вжите за війну.

ПОГОДА КОЛИСЬ І НИНІ.

Доносячи про великі спеки, ґазети подають про випадки смерти й обімління від жари. Одного дня паде в Ню Йорку шість осіб, а другого навіть двадцять.

Це певно спека не на жарти, і кождий такий випадок це не жарт. Та всетаки нинішні числа даються дуже прихильно порівнати з подібними донесеннями еперед 10—12 років. Тоди випадків смерти було в двоє-троє більше від нинішних.

Варт дослідити, чому треба завдячити цю поправу. Кажуть, що найбільше до цього причинилось те, що люди навчилися краще одягатись; нема вже тяжкого літнього одіння, нема високих ковнірів, тісно застібнутих під горлом, нема стискаючих поясів, що запирають віддих, і таке інше. Навчилися теж люди їсти краще, відповідно до літньої пори. Наскільки теж краще, а передовсім розумніше стало вживання води для вмивання, провітрювання хати, і таке інше.

Та найважніше, люди пізнали вагу поспіху при праці взагалі, а літом передовсім. Нині люди вже розуміють, що літній відпочинок належиться кожному робітникови, фізичному чи умовому, та що в спеку треба перервати роботу чи в фабриці, чи в офісі. Коли машина має нам принести яку поправу, то вона повинна звільнити нас від праці тоді, коли праця може загрозити здоровлю, а то й життю людини.

Д-р Г. Ґ. Скеґар, Шікаго, Ілл.

ЩО ПИШУТЬ ПРО УКРАЇНЦІВ

Часть V.

В перших чотирох частях я цитував історичні матеріяли про те, що пишуть про Українців їх вороги, або історики, а в цій части переглянемо матеріяли наших приятелів. Один з таких наших приятелів є Томас Ґ. Масарик, президент чехословацької републики. Я тому називаю Масарика нашим приятелем, бо, переглядаючи українську літературу, всюди я знаходив лиш похвали для цього добродія, а ніде не читав, щоби Масарик ставився ворожо до Українців, або робив їм кривду в своїй країні.

По укінченню світової війни та по розвалі великої Росії Анґлія намагалася своїм дипльоматичним хистом конечно захопити і Росію. А щоби це осягнути, треба було Анґлії навчити підростаючу молодь російської мови. До цього Анґлія забралася в цей спосіб, що завела науку російської мови в усіх своїх колеґіях та великих університетах. Дійшло до цього, що можна було спеціялізуватися в російській мові й літературі не лише до степеня маґістра (Master of Arts), але й осягнути навіть докторат фільософії (Ph. D.).

Крім того треба було запрягти знавців історії й літератури, щоби вони витягнули на верх (в анґлійській мові) все, що є велике й добре в славянськім світі. А щоби цьому надати авторитетности, засновано при лондонськім університеті журнал **"The Slavonic Review"**. Перше число того журналу появилось у червні 1922 року. Та анґлійська стратеґія на цім не кінець. Щоби мати докладні інформації про Славян, запрошено визначних співробітників із самих Славян, щоби вони описували й висловляли свою опінію про себе самих, і про своїх співбратів. Головним редактором журналу „Славонік Ревю" став професор R. W. Seton-Watson, а він добирав співробітників.

Масарик був колись професором у тім університеті (King's College) в Лондоні і тоді навязав сердечну дружбу з Ватсоном. Цілком природно, що тепер Ватсон запросив Масарика дописувати до „Славонік Ревю". Отож у самім першім числі цього журналу появилася стаття **„Славяни по війні"**, написана Масариком.

Масарик говорить про Українців (називаючи їх Малоросами) ось що:

"THE SLAVS AFTER THE WAR.

"By Thomas G. Masaryk, President of the Czechoslovak Rupublic.

"Czechoslovakia has this peculiarity, that it comprises within its borders considerable minorities, particularly of Germans. Besides the Germans, there is a considerable persentage of Magyars, some Poles, and fairly large number of Little Russians or Ruthenes in Slovakia, quite apart from these in the autonomous province of Carpathian Ruthenia".

Про Українців на інших українських землях, а зокрема у Великій Україні, Масарик пише дословно таке:

"The Ukraine has alredy been mentioned several times; its political situation and especially its relation to the Soviet Russia are as yet ill defined. The root of the Ukrainian problem is how far the difference between the Ukrainian and Russian will become stereotyped. Economically, the Ukraine differs from the northern Russia; it has a richer soil, and, indeed, it grew the greater part of the corn exported from the Russia before the war. It possesses coal, iron, petroleum, for instance, the Calician oil fields are situated in teritory inhabited by Little Russians, and it has the sea. Precisely for this reason the Russians from the north pressed down towards the Ukrainian south. There are also differences of character between the Russians and Ukrainians analogous to the difference between the Northern and Southern among the other nations.

"Up to the present there has been a dispute among the Slavonic philologists and scholars generally, as to whether Little Russian is a different language from Russian proper, or only a Russian dialect. Such a dispute cannot, of course, be solved on exclusively gramatical lines: for in nearly all nations the supremacy of the literary language has been determined by political supremacy. To-day, Ukrainian literature is still weak compared with Russian; Kiev, the largest town in Ukraine, is Russian in character, and was the cradle of Russian state as a whole".

Але як властиво прийшло до цього, що у Великій Україні почала ширитись українська національна свідомість? Масарик описує це в такий спосіб:

"On the other hand, it cannot be denied that the literary use of a popular language or even dialect has a good influence upon the intelectual development; the extreme centralism prevalent in Russia was less harmful culturally than politically, and actually provoked the movement for the Ukrainian cultural autonomy."

В однім місці згадує Масарик, що нас (Малоросів) є коло 30 міліонів, всеж таки запза ця цим подає табличку Славян (за проф. Нідерлі) в такий спосіб:

Russians (with Little Russians and White Russians)	94,000,000
Poles	20,000,000
Czechs and Slovaks	9,800,000
Serbs, Croats and Slovenes	10,000,000
Bulgars	5,000,000
Lusatian Serbs	150,000

Повнше навів я дословно виводи Масарика, в який спосіб він висловився перед анґлійським світом про українську національність, культуру, статистику, як і про автономію Закарпаття (але де є та автономія?). Читач бачить, що своїх виводів на це я не даю, а лишаю кождому думаючому Українцеви видати на таку писаний свій власний осуд.

Для Українця, котрий інтересується політикою, всі повищі цитати будуть дуже цікаві та зрозумілі, тому всякі дальше коментарі є злишні.

Зазначу, що, переглядаючи уважно всі числа **„Славонік Ревю"**, в Vol. III. No. 9, March 1925, p. 615, я знайшов при одній статті нотатку головного редактора, R. W. Seton-Watson-а, де він виразно пише, що це перший раз виявляється тайна, як будувалася чехословацька република. Ватсон згадує про це так:

"In October, 1914, Prof. Masaryk paid the second visit to Holland and secretly met Mr. Seton-Watson at Rotterdam, where they spent two days together discussing the European situation and in particular the conditions prevailing in Austro-Hungary. This was Prof. Masaryk's first contact with anybody on the Entente side, and fortunately it did not come to the ears of the Austrian authorities".

Цитую повище на те, щоб Українці призадумалися над своїми плянами будови держави та витягнули консеквенції з плянів Масарика, який рішучо являється великим дипльоматом. Бо показалося, що одно тільки знакомство принесло дуже далекойдучі консеквенції.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МОЛОДІЖ ОРҐАНІЗУЄТЬСЯ.

Багато говориться у нас на всяких зібраннях, товариських зборах, вічах і пишеться у часописах про те, щоби орґанізувати молодіж, бо в противнім випадку вона для нас пропаде. Та, на жаль, у тім напрямку робиться небагато, хоч властиво це вже не так важко молодь орґанізувати. Вона коло нас, ми з нею стрічаємось і нам старшим треба леше її зрозуміти і відповідно до неї підійти, — а молодіж піде радо за нашими вказівками. Але ми мусимо супроти неї виявити добру волю, мусимо схилитися до її бажань і до її молодого життя і маючи на увазі те виховання, яке вона дістає поза домом, між американськими дітьми — ми можемо дати нашій молодіжи те, чого вона хоче, не стративши рівночасно контролі над нею.

Корисних річей, які наша молодіж бажає, є багато, наприклад молодечі клюбі, хори, танки, спорт і т. д. Молодечі клюби можна творити при відділах Українського Народного Союза, при церкві, при народних домах, при републиканських і демократичних клюбах і т. д. Для них ми повинні влаштовувати відчити на цікаві для них теми і понад усе ми повинні їм давати велику свободу в завідуванню собою, себто допускати їх до ріжних урядів навіть заохочувати їх до забирання голосу в ріжних справах і до активної участи.

У нас був такий випадок: В одній парохії в Лонґ Айленд священик кілька місяців говорив і закликав в церкві молодіж, щоби вона якнайбільше учащала до церкви. Та це не багато помагало. Щойно коли він заповів, що буде орґанізувати хор і аматорський кружок — слідуючої неділі молодь почала являтися до церкви. Колиж священик заповів, що крім хору і аматорського кружка ще буде орґанізувати бейз-бол, вся молодь явилася в церкві. І нині вони мають і аматорський кружок і хор і спортовий клюб, з запалом працюють у своїх товариствах і з кождим днем роблять великий поступ.

З цього для нас старших така наука: ми мусимо зрозуміти нашу молодіж , не можемо від неї відгороджуватися, тільки ми повинні піддержати її в її молодечих змаганнях, у противнім випадку їх піддержать інші, а тоді ми не будемо мати права нарікати на нашу молодіж, що вона не хоче ити з нами.

Ми мусимо також стримуватися з нашими роздорами і, коли ми вже мусимо сваритися між собою, то сварімся бодай так, щоби про це якнайменше знала молодь. Бо нераз буває таке, що наш чоловік не хоче йти до народного дому тому, бо люди при народнім домі не хочуть ходити до церкви. І навпаки, не хоче йти до церкви, бо церковні люди не належать до народнього дому. Ті сварки відбуваються часто у грубій і заїлій формі. Тому всьому приглядається наша молодіж і не розуміє причини сварки (бо часто причин дійсно нема ніяких) — сміється з нас і уважає нас за дурнів.

Тому ми не звалюймо всеї вини за „непослух" на молодь і на обставини. Коли хочемо вчити молодь, то в першій мірі мусимо самі перестати робити дурниці.

Н. Трач,
Гемпстед, Л. Ай.

—o—

КАЖУТЬ, ЩО БУДЕ ЛІПШЕ.

Кажуть, що вже тепер буде ліпше в Америці.

Читаємо, що вже взяли назад до роботи коло „міліон" робітників, ціни на поживу лізуть угору, будемо мати „дешеві" гроші.

І платню декуди тягнуть угору. Ось наприклад Дженерал Моторс минулого року зтяли платню своїм робітникам на пятьдесять процентів, а цього року підвищили на десять процентів.

Великий поступ. Видко, що індустріяльних лордів заболіла „совість" тай бідному робітникови „підвищили". А скільки то слави і крику по ґазетах, які то вони добрі люди і щирі приятелі робітника.

Підвищили одні на десять процентів платню, а другі — на двацять процентів поживу, І той бідний робітник як не мав нічого, так і не буде мати.

Говорять, що демократи ліпші ніж републиканці. Вони більше тримаються своїх обіцянок.

Обіцяли нам пиво — вже дали. Яка це велика поміч для сухих душ!... Подумайте, скільки невинних повмиралоб, якби не було чим душі вратувати підчас літньої горячки.

Сказали, що дадуть триста тисячам безробітних роботу в лісах. Також встоялися в слові й платять доляра на день.

Президент Рузвелт не завів нас зі своїм „новим ділом". Він обробив сенаторів і конґресменів так хитро, що дали йому права, майже подібні до прав Мусолінія.

Бачите, політика це чудове ремесло. Рузвелт добрий політик. Він знає, як і чим страшити конґресменів. Як не зробите так, як я кажу, то ваші попихачі не дістануть джабів.

І тому він дістав все, що захотів.

Бувший президент Гувер, як хотів мати яке право, то все конґресменів і сенаторів просив. Рузвелт не просив, а страшив. А кождий конґресмен і сенатор знає, що як його попихачі не дістануть роботи, то він більше вибраний не буде.

І це поступ. Колиб Рузвелт так поступив з панами, що контролюють гроші і фабрики, то певно зробив би багато добра бідному народови.

Пожиємо, побачимо.

Антін Пашук.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Свято Української Жінки.

В Шікаґо завязався Жіночий Комітет, котрий у злуці з централею Союза Українок Америки має перевести Свято Української Жінки підчас **„Українського Тижня** в Шікаґо в життя.

До Жіночого Комітету Свята ввійшли представниці шістьох товариств, а саме: пані В. Остапчук, голова; пані Марія Кречківська, писарка; пані Катерина Шемердяк, скарбничка. До Комітету Гостинности ввійшли: пані Катерина Дідух, пані Юлія Колісник, пані Анна Брудна і пані Анна Ґрод.

Товариства, заступлені на нарадах: Жіноче Запомогове Товариство (В. Остапчук і Шевчук), Сотня 16 Жіноча Січова, окр. 2, (К. Дідух і М. Заблоцька), Сестрицтво св. Ольги (Ю. Колісник і Ярмій), Союз Українок з Вест Пулман (К. Шемердяк і Грабінська), Союз Українок з Савт Сайд (А. Брудна), Кружок Українських Жінок (А. Ґрод).

На зборах вище наведеного комітету рішено приняти проект централі Союза Українок Америки, а саме: централя Союза Українок Америки, в злуці з Жіночим Комітетом Свята в Шікаґо, запрошує все українське жіноцтво Америки й Канади на **Свято Української Жінки,** яке вваштовується в память тих жінок, що були каменярами на шляху нашого поступу і відродження. Свято це відбудеться 15. серпня, другого дня **„Українського Тижня",** на світовій виставі в Шікаґо, при співучасти жіноцтва, отре під цю пору буде в Шікаґо.

Все жіноцтво, яке готовиться їхати на світову виставу в Шікаґо, а особливо, щоб звидіти Український Павільон, повинно доложити усіх старань, щоби ця поїздка випала саме на Український Тиждень, 14. до 20. серпня включно.

Ми не скликаємо якогось особливого конґресу чи зїзду делеґаток, а тільки хочемо, щоби жіноцтво, яке прибуде на світову виставу підчас Українського Тижня, взяло участь у **Святі Української Жінки** 15. серпня б. р.

В програму свята будуть входити реферати і музичні точки, буде ухвалена відповідна резолюція, а вечером після свята відбудеться в Українськім Павільоні спільна вечера з принагідними промовами, тощо.

Централя Союза Українок Америки і Жіночий Комітет Свята Української Жінки в Шікаґо.

ГОЛОСИ ПРО ВИСТАВУ В ШІКАҐО.

ЗАКЛИК НА КОНҐРЕС МОЛОДІ..

ATTENTION, YOUTH!

Let's not be of the new generation and follow in the footsteps of the Old. If we claim to be the young generation, total cooperation is necessary as proof of one's sincerity.

A common cause should not allow personal views on politics or religion to interfere with its progress, and the Ukrainian cause is of vital importance, as we all know.

This Ukrainian Youths' Congress is a general Congress of all the Ukrainian Youth, and we are asking organizations to participate regardless of partialities or differences. We make an appeal to you as true Ukrainians, to turn out 100% in your representation to the Ukrainian Youths' Congress August 16 and 17.

Organizations who have received no communication whatsoever as to information and activities of the Committee of the Ukrainian Youths' Congress, please write at once.

Ukrainian Youths' Congress,
2006 West Chicago Ave.,
Chicago, Illinois.

The Official Ukrainian Day at the Century of Progress is August 17, 1933.

Mary Kozyra, Sec'y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ПРИЇЖДЖАЮТЬ НА УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ ДО ШІКАҐО.

Тому, що на світову виставу до Шікаґо дуже багато людей приїздять, власники великих і малих готелів піднесли ціни за нічліг до цього степеня, що малогрошевій людині тяжко дістати добре і вигідне помешкання. За порозумінням Української Виставової Корпорації істнує від довшого часу Український Гостинний Комітет, який в часі Українського Тижня займеться справою приміщення українських гостей серед своїх людей, де їм буде вигідніше ніж в чужім готелю — де в кождім разі треба солоно переплачувати за мешкання і харч.

Головою цього Гостинного Комітету є пані Дякун і до неї треба звертатись за інформаціями в справі помешкань підчас Українського Тижня на світовій виставі в Шікаґо.

Пишіть на адресу:

Mrs. A. Diakun,
1003 N. Richmond St.,
Chicago, Ill.

Побожний професор.

— Ну, як там пішов іспит? — питається сестрінка.

— Знаменито! Предсідник іспитової комісії був дуже побожний чоловік!

— Що то значить?!

— А так, по спокійній моїй відповіді говорив: „Ісусе Христе! Матінко Божа!"

ПРОТОКОЛ

З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

(31)

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

Дел. 370 відділу запитує, чи рек. секретар зробив щонебудь у тому напрямі, щоб запобігти відпадуванню, як також з другої сторони приєднуванню молодих членів до У. Н. Союза. На те рек. секретар відповідає, що для тої справи він робив усе, що міг, і скільки час та обставини йому позволяли.

Дел. 349 відділу запитує, чому відділ мусів чекати девять місяців на одобрення відділового статута. Секретар відповідає, що він радив відділови не видавати грошей на друк статута.

Дел. 8 відділу запитує чому рекордовий секретар не повідомляє відділів та не висилає до них рекордів тих людей, котрі покінчили 18 літ та повинні перейти до старших. На те рек. секретар відповідає, що звичайно самі родичі знають, коли їх дитина покінчила 18 років, та додає, що як йому відомо, він посилав завсіди повідомлення до відділів щодо укінчення 18 року життя молодого члена та заохочував вступати до департаменту старших.

Рекордовий секретар дав теж пояснення дел. від. 8 щодо ріжниці, яка заходить у виплаченій грамоті першого та другого року.

Дел. 282 відділу запитує, чи рек. секретар працював у тому напрямі, щоб запобігти суспендованню членів, яких число за останні роки досягнуло близько 11,000. Рек. секретар відповідає, що щоби запобігти бодай частинно такому станови, то до того є потрібні спільні зусилля та співпраця не тільки з боку уряду, але і членів.

Дел. відділу 200 запитує, хто саме дав наказ не поміщувати в „Свободі" адрес делеґатів. На те рек. секретар заявляє, що статут такого проголошення не вимагає, а крім того проголошення адрес делеґатів часто служить тільки для ворожої аґітації між членами нашої орґанізації.

Дел. 102 відділу запитує, скільки годин денно працював рек. секретар в офісі. Секретар відповідає, що він працював так довго, як довго мав працювати.

Дел. 273 відділу запитує, чому головна канцелярія не принимала членів до старого роду обезпечення ще навіть у тому часі, як нова реформа не була увійшла в життя. Рек. секретар заявляє, що відповідь на те питання він уже висказував нераз в орґанізаційній переписці.

Дел. 161 відділу твердить, що вже минули чотири місяці, як з його віділу вислано грамоти на виміну, та всетаки ті грамоти й досі не вернулись, як теж не було відповіди на писемні запити в тій справі. Рек. секретар відповідає, що канцелярія є завалена сотками ріжних грамот, та що якраз у тому випадку він не пригадує собі, з якої причини грамоти відділу такий довгий час не мали би бути виміняні й відіслані.

Дел. 146 відділу ставить запит, чому рек. секретар для полагодження Союзових справ заанґажував в Дітройт адвоката Чарноського, а не Панчука, який одинокий між дітройтськими адвокатами є членом У. Н. Союза. Рек. секретар заявляє, що адвокат Черноський вже від давна старався для Союза видістати ляйсенс на роблення асекураційного бизнесу в стейті Мішиґен. Отже, знаючи його, віддано йому також інші справи до полагодження. Далі запитує дел. того відділу, чому рек. секретар не хотів суспендувати і тримав у завішенню одного члена з їх відділу, який кілька місяців не платив своїх вкладок та був суспендований відділом. Рек. секретар відповідає, що того члена не тільки що не суспендовано, але головні урядники ще зложили навіть між собою гроші на заплачення залеглих вкладок.

Дел. 94 відділу твердить, що в орґанізаційній переписці рекордового секретаря нераз було згадувано, щоби відділи старалися притримувати якнайдовше членів та помагали їм у плаченню вкладок, а знов коли рекордовий секретар приїхав на мітінґ до Дітройт, то на мітінґу сказав, що відділ не має права стягнути вкладок. Рек. секретар відповідає, що його обовязком було накликувати відділи до помочі членам у плаченню їх вкладок, а тепер, маючи вже нову реформу, може кождий заратуватися зі своєї резерви.

Дел. 73 віділу запитує, чому секретар нехтував переписку відділу два роки, так, що треба було чекати два роки, щоби змінити назву на грамоті. Рек. секретар відповідає, що діловодство головної канцелярії є велике й обємисте, однак він уважає, що коли просьба про зміну була зроблена правильно, то не можливим є, щоби хтось чекав так довго.

Дел. 327 відділу ставить внесок, попертий дел. відділів 270, 90 і 325, щоб замкнути дальшу лісту над дискусією рек. секретаря. А делеґати віділів 86, 62, 371, 396, 347, 207, 78 і 241 зрезиґнували зі своїх голосів, бо їх запити вже були вичерпані в біжучій дискусії. Після того делеґат 42 відділу поставив внесок, попертий дел. відділів 217, 138 і 245, щоби дати вотум довіря головному рек. секретарови через повстання з місць, що присутні зробили.

Дякуючи за вотум довіря, рек. секретар ужив кілька непарляментарних слів, які на обурення і домагання присутніх делеґатів він скоро відкликав.

Потім прийшла черга на дискусію над звітом завідателя „Свободи", П. Маційовського. Внесок дел. 400 відділу, попертий делеґатами від. 299, 303 і 324, щоби переводити дискусію над дальшими звітами головних урядників, перейшов більшістю голосів. А внесок дел. 282, попертий дел. від. 316 і 42, щоби приняти звіти без дискусії, перепав.

До дискусії над звітом завідателя „Свободи" зголосилися дел. відділів 62, 91, 299, 14, 156, 56, 132, 177, 102, 104, 35, 165, 275, 375, 282, 140, 400, 371. На внесок делеґата відділу 179, попертий дел. відділів 99, 7, 90 і 299, замкнено лісту та приступлено до дискусії.

Дел. 62 відділу запитує, а властиво твердить, що при запровадженню економічної системи в друкарні й адміністрації „Свободи" можна би було заощадити яких 12,000 дол. річно. Однак таке доказування забрало би кілька годин часу, а тому через обмежений час, який остався до розпорядимости, він залишає ту справу без конкретного означення, як її перевести в життя.

Дел. 91 відділу запитує, чому до одного члена приходять уже довгий час два часописи. На те управитель заявляє, що такого випадку він собі не пригадує, але на всякий випадок обіцяє ту справу при найближчій нагоді провірити.

Дел. 14 відділу запитує, чому „Свобода" поміщує оголошення для польських фірм, а в тому самому часі відмовляє місця на оголошення для робітничого дому, як і деяким орґанізаціям у Ню Йорку. Управитель відповідає, що „Свобода" має контракт з американською фірмою, яка присилає оголошення згаданої польської фірми, однак, як контракт скінчиться і конвенція ухвалить, щоби на будуче не поміщувати таких оголошень, то він відповідно до того застосується. Щодо оголошень робітничого дому, то в тій справі запала була ухвала ще 1928 р., щоби не містити ніяких оголошень, котрі походять від самого робітничого дому.

Дел. 177 відділу запитує, чому ґазета не є інтереснішою, на що управитель заявляє, що з цим запитом треба звернутися до редакції.

Дел. 102 відділу запитує, чи можливо є побільшити ґазету за ті гроші, які можнаб заощадити через знесення діточого журналу. Цей запит, каже завідатель, можна буде вияснити при дискусії над звітом редакційного комітету.

Дел. 35 відділу запитує, скільки коштує Тарзан тижнево. Завідатель відповідає, що це коштує 6 дол., однак через зацікавлення Тарзаном він покриває ті кошти із побільшеної продажі часопису.

Дел. 165 відділу запитує, чому „Свобода" не поміщує збірки тих грошей, котрі хтось висилає впрост до краю. Управитель заявляє, що відповідь на це може дати редакція.

Дел. 371 від. запитує, чи можна видавати „Свободу" дешевшим коштом. Управитель відповідає, що серед нинішніх обставин ні.

Дел. 156 відділу запитує, яке комісове побирає завідатель від оголошень, на що дістає відповідь, що комісове знесено ще на конвенції в Рочестер.

Дел. відділів 156, 56, 132, 104, 275, 375, 282 і 140 зреклися своїх голосів, бо на їх запити вже відповіджено в біжучій дискусії.

Після того дел. відділу 252 ставить внесок, попертий дел. відділів 270, 138, 162, 169, 181, щоби дати завідателеви „Свободи", П. Маційовському, вотум довіря через повстання змісць, що присутні зробили.

ПЯТИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

З огляду на великий навал праці, нагромадженої на цей день нарад, голова Союза М. Мурашко піддає думку, щоби не читати протоколу зараз, а відложити його на пополудневу сесію.

Дел. 63 відділу ставить тоді внесок, попертий делеґатами відділів 282, 222 і 91, щоби поступити по думці голови. Внесок принято одноголосно.

Делеґат відділу 1 ставить внесок, попертий делеґатом відділу 7, щоби приняти звіти контрольної комісії і головних радних без ніякої дискусії над ними і дати їм вотум довіря. Внесок цей перейшов одноголосно.

Дискусія над звітом шефа редакції „Свободи", на внесок делеґата відділу 102, попертий делеґатами від. 137 і 335, перенесено також на пополудневу сесію.

На першу точку нарад прийшло справоздання статутової комісії. Предсідник тої комісії, І. Гузар, твердить, що хоч статутова комісія мала багато праці, то однак завдяки повній гармонії і співділанню, а також підготованню зі сторони всіх членів комісії цю працю переведено успішно. Тоді секретар тої комісії, О. Е. Малицький, відчитав такий звіт:

Світла Конвенціє!

Статутова комісія, номінована перед конвенцією, уконституувалася так: Ілія Гузар, голова; адв. О. Е. Малицький, секретар; Михайло Ковалевич, Іван Лисак і Микола Мурашко, члени.

Статутова комісія на своїм засіданню тиждень перед конвенцією, почавши своє урядування 8. травня 1933 року в Джерзи Сіти, Н. Дж., переглянула статут У. Н. С. в цілости і поробила отсі зміни і поправки, які предкладає конвенції до одобрення:

Артикул II., параґраф 5., точка г, 3 рядок, додано суму $500 зараз по $250, яку то суму мабуть через помилку пропущено.

(Дальше буде)

ПРОТОКОЛ

З НАДЗВИЧАЙНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 14 і 15 липня 1933 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(5)

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД.

Предс. Мурашко відкриває засідання в 9 год. рано, заявляючи, що, згідно з програмою, на порядок нарад приходить справа організування молоді до У. Н. Союза. При обговорюванню англійської сторінки ми вправді дискутували над тою справою вже попереднього дня, та перевели навіть ухвалу щодо видавання такої сторінки, це однак був тільки перший крок, який ми зробили. Тепер треба нам шукати дальших способів, які моглиб улекшити приєднування молоді до нашої організації. Тому хай кождий урядник висказує свої думки і заваги, щоби потім, опираючись на них, ми могли вибрати якусь провідну гадку, котра могла би послужити як дороговказ у розвязанню тої трудної задачі.

Радний Іл. Гузар ставить внесок, щоби рек. секретар Д. Галичин прочитав протокол з нарад попереднього дня, заки ще приступиться до обговорення означеної предсідником точки.

Рек. секретар відчитує тоді протокол, який на внесок радного І. Лисака, попертий радним А. Шарціоном, принято одноголосно так, як він був прочитаний.

Перед отворенням дискусії над справою молоді уділено ще слова д-рови Л. Мишузі, який присутним урядникам подає кілька реальних прикладів на те, як редакція поступає в справі деяких дописів чи відозв, котрі приходиться часто відкидати. Він відчитав дві відозви, які містять у собі закраску двох ріжних релігійних переконань, як також кілька інших дописів, які якраз наспіли до редакції для їх поміщення. Отже він запитує, як, на думку зібраних головних урядників, повинна в таких випадках поступати редакція. Як редакція не поступала би в таких спірних квестіях, то все хтось буде незадоволений, все одна сторона буде почувати себе покривдженою.

Радний І. Лисак каже, що ми вибрали шефа редакції, отже він має рішати, які дописи надаються, а які не надаються до поміщування. Як заходить якийсь сумнів у таких випадках, тоді шеф може засягнути опінії членів екзекутиви.

Заст. предсідника, інж. В. Малевич, зазначує, що редакція підносить ту справу дописів тому, щоби дати наглядний доказ, як то нераз є трудно вирішити на око зовсім просту і звичайну річ. Ми тут скоро заявляємося за те, щоби лишити вільну руку редакції в таких справах, а потім її критикуємо. Ми не хочемо перенести себе в положення редактора, який має самий рішати, але зате ми дуже охочі приняти на себе ролю критиків, бо це не накладає на нас ніякої відповідальности. Виступаючи знову в ролі критиків, ми хочемо показати себе дуже великодушними, дуже великими оборонцями та заступниками покривджених.

Гол. контрольор А. Пашук заявляється дальше за те, що в нашім часописі повинно бути місце для кождого Союзовця, без ріжниці на його релігійні чи політичні переконання, бо, щоб уникати непорозумінь, треба старатися задоволити кождого.

Редактор О. Ревюк відповідає, що кождий часопис має свою певну засаду і свою певну лінію, якої він мусить придержуватися. „Свобода" є в першій мірі органом У. Н. Союза, його загальним інтересам вона мусить служити і їх завсіди заступати, не дивлячись на те, чи якась одиниця буде задоволена, чи ні. Певно, воно краще було б усіх задоволити, алеж кому приходилося колинебудь стрічатися з реальною розвязкою якоїсь справи, то він мусів переконатися, що цього не можливо виконати. Бо, розвязуючи якусь справу, ми мусимо стежити за загальним добром організації як цілости, а не глядіти з точки інтересу одного члена, одної громади, чи одної місцевости.

Голова конт. комісії, адв. О. Малицький, ставить внесок, попертий радною А. Боївкою, щоби замкнути дальшу дискусію над справою дописів та одобрити те становище, яке редакція дотепер занимала в таких справах, полишаючи вільну руку поступати таксамо і на будуче. Цей внесок перейшов.

Потім приступлено до розпочатої вже дискусії над Молодечим Департаментом.

Рек. секретар Д. Галичин: Коли ми ухвалювали додаткову англійську сторінку до „Свободи", то ми мали на увазі, що видавання такої сторінки повинно помогти і в певній мірі улекшити організування молоді до нашої організації. Це отже буде тільки підготовчо-організаційна праця, бо така сторінка, хоби була і найкраще редагована, нічого більше осягнути не може. Щоби з тої праці вийшла дійсна користь, то, значить, щоби ми могли збільшити молодечі ряди в нашій організації, ми не можемо обмежитись тільки до самої пропагандивної, підготовчої праці. Тут потрібно людей, які потрапилиб зреалізувати ту підготовчу роботу. Нам потрібно організаторів, які по поодиноких, принаймнеше більших місцевостях, моглиб використати той підготовчий ґрунт для приєднування молоді до У. Н. Союза. Підготовча праця з боку головної канцелярії Союза і редакції „Свободи" мусіла би йти в парі з працею тих організаторів по місцевостях, щоби можна було осягнути бажані успіхи. Хоча справа організаторів була піднесена на конвенції, то одначе ніякого рішення в тій справі не запало. Тому на тих зборах ми повинні застановитись над розвязкою цеї, такої важної квестії.

Радний Іл. Гузар заявляє, що для організування молоді можуть причинитися в першій мірі самі відділи. Коли самі відділи про це не подбають, то ми багато не осягнемо. Найбільшою помічю в організуванню молоді може тут послужити злука відділів. Переведім злуку, поворім великі відділи, а тоді знайдемо й лекшу розвязку для цеї справи.

Заступниця предсідника, п. М. Розоміло, годиться з думкою І. Гузара щодо значіння злуки відділів та заявляється за те, щоб організувати молодечі відділи, а особно дівочі.

Гол. контрольор Дм. Капітула запитує, чи діти, які переходять з Молодечого Департаменту до старших членів, дістануть один і той самий кредит, без ріжниці, чи вони належали до організації 5, 10 чи більше літ. На його думку, признавати однаковий кредит для всіх, булоб несправедливо.

Фін. секр. Р. Слободян відповідає, що в тій справі є рішення конвенції, отже того рішення треба придержуватися. Зрештою він не бачить, у чім тут лежить якась кривда чи несправедливість. Діточа грамота в клясі І. дає забезпечення тільки на випадок смерти дитини, виключаючи всякі інші привілеї. Тепер конвенція зробила дарунок у формі признання одноразової безплатної вкладки для дітей, яким нічого не належалось і які не сподівалися нічого дістати. Це зроблено не з конечности чи повинности, а більше для заохоти молоді вступати в члени У. Н. Союза. Беручи під увагу цей факт, що Молодечий Департамент існує властиво тільки від 1921 року, то найстарша дитина, яка стоїть у Союзі, платить свої вкладки найбільше 12 років, а тому нема такої великої ріжниці щодо часу, на протязі якого оплачувано вкладки в Молодечому Департаменті.

Радний Г. Євусяк: Щоби приєднати молодь до нашої організації, то організуванням тої молоді мусить хтось занятися. Тут не вистарчить, що екзекутива буде видавати директиви, а редакція вести відповідну пропаганду в тій справі. Нам треба назначити осібних організаторів; а щоби вони могли посвятитися як слід праці над організуванням молоді, то таких організаторів треба відповідно винагородити. Тільки тоді ми зможемо вимагати від них належної праці.

Радний М. Бусько заявляється за творення осібних молодечих відділів, бо молодіж не хоче працювати зі старшими членами. Ми самі не шануємо тої молоді, не піддержуємо її, не додаємо їй охоти до праці, а тому і не дивуймось, коли та молодь відноситься до нас з резервою. На його думку, відділові секретарі можуть найбільше помогти в організуванню молоді, однак їм треба дати відповідну винагороду, якаб бодай частинно заплатилаб їх труди.

(Далі буде).

НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

Утворений 14. липня ц. р. при Краєвім Господарськім Товаристві „Сільський Господар" Краєвий Комітет Допомоги Жертвам Повені вибрав на засіданні 15. липня ц. р. Діловий Комітет Допомоги Жертвам Повені у такому складі: о. кан. Василь Лициняк, голова; інж. Микола Творидло, заст. голови; радн. інж. Юліян Мудрак, скарбник; інж. д-р Евген Храпливий, секретар; д-р Володимир Загайкевич, д-р Любомир Макарушка, д-р Осип Філяс і Марія Колтунюкова, члени.

Діловому Комітетови доручено полагоджувати всі біжучі справи, звязані з веденням допомогової акції, та виготовити потрібний плян праці Комітету.

Діловий Комітет урядує в льокалі Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар" у Львові, Ринок 10/II. Всі грошеві датки треба пересилати на адресу: „Центробанк, Львів, вул. Третого Мая ч. 15, з дописком „для жертв повені".

ЗА КРАЄВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ:

† **Іван**, епископ, в. р., голова; Інж. д-р **Е. Храпливий**, в. р., секретар.

Бєрнстєрнє Бєрнсон.

ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА.

Ввесь день ішов бій на вулицях. Цісарство впало. Декому з побідників вдалося схопити цісарського поліцая, що ввесь був чорний від диму, а одностій закровавлений.

Боронився до останньої хвилини.

— Ми знаємо його — він стріляв на нас! — кричали багато жінок.

— Хай згине! — домагалися мущини. Тимчасом народу збиралося все більше. Схопили його за ковнір і стали волокти.

— Куди? — спитали кілька голосів.

— Не перепиняйте, — відповіли інші — вперед!

— До Бастилі!

— Ні! До арсеналу!

— Куди лише хочете! — сказав той чоловік сміливо.

Всі кинулися на нього. Та пішли вперед... переступали через поляглих, яким може той, що його вели, вгасив денне світло.

Юрба йшла вперед.

Ах, Боже, як він їх ненавидів і як вони його ненавиділи! Коли би був побідив, був би їх постріляв, усіх по порядку!

— Це той, що мусить згинути! — кричали побідно довкола нього. — Мусиш згинути, зраднику!

А таки ніхто не мав менше страху перед смертю як він, ніхто їм не дивився спокійно в очі так як він, що ступав уперед гордою, сильною ходою.

Тоді щось сталося.

— Це мій батько — почувся серед юрби діточий голос.

Всі глянули та побачили малого, коло шість-літнього хлопця, якого батько став обіймати. Хлопцеві ручки сильно обіймали батькову шию, наче хотіли оборонити перед усім світом.

— Навіщо вести його так далеко? — питалися ті, що були позаду та не могли нічого бачити. Кричали: Застрільте його тут!

В далечі чути було гарматню стрілянину, а звідусіль чути було звуки дзвонів.

— Та чого чекаєте? — закричали знову.

Тоді дитина заплакала. Плач її пішов відгомоном по всій юрбі. Ті, що кричали, замовкли.

Ті, що були найближче, бачили, як котяться сльози, такі густі, бачили, як дитина поблідла.

— То гарна дитина, — сказала жінка.

— Скільки маєш літ, дитино? — спитала інша жінка.

— Не смієте нічого зробити мому батькови! — відповіла дитина юрбі благаючо.

То тут то там були такі, що не могли глядіти на це; йшли також за юрбою, одначе дивилися в землю.

Люди, що схопили були батька за ковнір, уже не держали його так сильно. Хтось, що був близько нього, зібрав усі сили та крикнув силувано строго:

— Відведіть дитину до мами!

— Він уже не має матері — відповів батько та при тому задумався. А потім сказав синкови:

— Піди до старої Катерини, вона буде для тебе добра.

— Добре — одначе й ти мусиш іти зі мною!

— Найліпше буде, коли зробите так, нібито ви мене пустили; інакше він не піде, — шепнув полонений на вухо тим, що його держали.

Тоді його пустив один... потім другий... і він ішов трохи свобідно.

— А бачиш, що я свобідний, — сказав батько синкови. — Тепер іди, а я завтра прийду до тебе.

— Ні, ти мусиш зараз іти зі мною, — сказала дитина та сильно причепилася до батька.

Люди стали перешіптуватися... Жінки... Чоловіки... Лише ті, що були зовсім позаду, все ще кричали та співали.

Полонений ішов вперед з дитиною, обнявши її за шию. Та ті, що були довкола нього, зіпхалися так, що він мусів іти все більше тим боком, де були хати.

Нараз він зник...

Ззаду в юрбі люди кричали та співали — а ті, що були спереду, йшли далі... помало вперед...

RADIO.

СВЯТО ПІСНІ.

Культурні народи з добре розвиненими співацькими організаціями мають щорічно концерти з нових і найкращих творів своїх композиторів, сольових, як от в Італії, чи хорових, як в Австрії чи в Чехії. Там співацька організація не є собі ціль, а лише засіб для задоволення потреби широких громадських кол у певнім культурнім напрямку. Наші українські хори в Америці колись може також служили будьто організаціями для співу перш за все, а не для партійних пописів під ріжноманітними культурно-патріотичними притоками. Цей блаженний час настане щойно тоді, коли наше громадянство навчиться любити й шанувати своє рідне хорове мистецтво і не розмінюватиме його на дрібязкові справи, які найбільше шкодять самому нашому хоровому співови.

Та всеж ми тепер маємо українське **свято пісні** в Америці, а то радіо-концерти хору проф. Олександра Кошиця. Ніхто не може закинути проф. Кошицеви, що він співає для якогось гуртка, чи організації. Кошиць співає для всіх, хто має вуха й смак до співу. Поза Українцями слухають хору Кошиця й усі народи в Америці. Алеж ми слухаємо наше рідне, а для інших воно чуже. Ота ріжниця накладає на нас обовязок: ми мусимо показати чужим, що знаємо повну вартість того співу і бажаємо чути його хочби й щодня. Тому кожний повинен написати до станції WABC, Columbia Broadcasting System, щоби вона була ласкава постаратися за постійний ангажмент на радіо для хору проф. О. Кошиця.

Думаю, що кожний дірігент і хорист-Українець в Америці не пропустив ані одного виступу того хору. Дійсно, що кращої школи для зрозуміння, „як треба співати", не можна відшукати. Маємо кілька тих хорів, але репертуар, склад ансамблю, темпа і т. і., все те, що треба мати перше, ніж починати хорові проби, всьому тому маємо ідеальний зразок у хорі Кошиця, де, як відомо, співає лише двацять душ. Сумно думати, що цеї суботи хор співатиме останній раз.

Г. Павловський.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(13)

Тарзан та волохатий все ближче підходили до льва. Тепер звірина почала сама підступати проти обох. Коли лев був уже лиш кілька кроків від своїх ворогів, він з силою кинувся проти волохатого. Той ухилився вбік, стараючися вдарити звіря києм, але промахнувся. Тарзан використав напад звіря на волохатого й кинувся проти льва так, як грачі у футбол кидаються на своїх противників, щоби збити їх з ніг.

В одну мить Тарзан уже був на спині звіря. Він правою рукою схопив його за шию, міцно стискаючи за горло. Лівою рукою Тарзан вхопився ноги звіря, а ногами міцно обхопив льва під черевом. Звірина почула, що з нею сталося щось несподіване. Вона не бачила тепер свого противника, але чула його залізні обійми на собі. Лев ошалів від люти й несподіванки. Він кілька разів підскочив догори, а потім з розмаху впав на спину, придавивши під собою Тарзана.

Почалася боротьба між людиною й звіром. Обидва вони качалися по землі. Лев старавсь вирватися з залізних обіймів, а Тарзан все більше душив за горло звірину, щоби заперти їй віддих. Пару разів лев ричав зі страшною силою з люти, коли руки Тарзана трохи ослабали. Не зважаючи на напруження всіх сил і мязів, Тарзан не міг скоро перемогти звірини. Вони вже кількадесять разів перекотилися один через одного, а лев не ослабав.

Нарешті лев скочив на ноги й почав шалено стрибати в ріжні сторони й догори, або падати з розмаху на спину. Йому пощастило трохи послабити Тарзановий стиск горла й навіть ноги Тарзана під черевом льва були розімкнулися. Тепер звір почував себе вільнішим і здібнішим до боротьби. Він кидався шалено, стараючися скинути з себе свого ворога, або дістати його зубами, чи пазурами. Він бив Тарзана зі страшною силою своїм хвостом. Тарзан замітно ослабав.